

Projekt

z dnia 5 listopada 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ MIKOŁOWA**

z dnia 2024 r.

w sprawie zmiany lokalnego programu pomocy społecznej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), na wniosek Burmistrza Miasta Mikołowa

**Rada Miejska Mikołowa
uchwala**

§ 1. Zmienia się lokalny program pomocy społecznej pod nazwą "Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Mikołów na lata 2021-2025" stanowiący załącznik nr 1 do uchwały nr XXXIII/309/2020 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 24 listopada 2020 r. poprzez nadanie mu brzmienia zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mikołowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie 1 stycznia 2025 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY MIKOŁÓW NA LATA 2021-2025

Spis treści

- I. WPROWADZENIE**
- II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO WSPARCIEM**
- III. UZASADNIENIE REALIZACJI PROGRAMU**
- IV. CELE PROGRAMU**
- V. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU**
- VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU**
- VII. ODBIORCY PROGRAMU**
- VIII. METODY PRACY WYKORZYSTANE DO REALIZACJI PROGRAMU**
- IX. ZIDENTYFIKOWANE ZASOBY**
- X. KIERUNKI DZIAŁAŃ PLANOWANE W PROGRAMIE**
- XI. REZULTATY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ**
- XII. REALIZATORZY PROGRAMU**
- XIII. FINANSOWANIE PROGRAMÓW**
- XIV. MONITORING I EWALUACJA**

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, lokalne programy pomocy społecznej opracowuje oraz kieruje do wdrożenia rada gminy, biorąc pod uwagę zdiagnozowane potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Zadania w ramach Programu ukierunkowane są na pracę z osobami i rodzinami, zmierzającą ku zmotywowaniu ich do podejmowania prób poprawy swojej sytuacji. Zgodnie z celem pomocy społecznej wynikającym z art. 3 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, Program pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielanie osobom i rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub miejscu pracy, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jest możliwe dzięki budowie systemu aktywnej integracji. Jednym z narzędzi służących realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej jest tworzenie i wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej. Program Aktywności Lokalnej (zwany dalej PAL lub Program) to szereg działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Działania te mają na celu udzielenie wsparcia ukierunkowanego na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym, zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Wykorzystanie kapitału ludzkiego, zasobów, potencjału, umiejętności i wiedzy, jaką dysponują zarówno indywidualne osoby, ale także społeczności, jako całość, pozwoli na wprowadzenie oczekiwanych zmian w otoczeniu. Umożliwi to wprowadzanie nowych rozwiązań wskazanych i akceptowanych przez członków społeczności, których dany problem dotyczy, co podniesie skuteczność i efektywność działań.

Nadrzędnym zadaniem pomocy społecznej jako instytucji polityki społecznej państwa jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie podejmuje szereg działań zmierzających do podniesienia poziomu aktywności lokalnej społeczności, rozwiązywania jej problemów oraz zaspokajania potrzeb indywidualnych i zbiorowych przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców we współpracy z instytucjami, organizacjami działającymi na terenie Gminy. Wykorzystanie w realizacji lokalnej polityki społecznej Programu Aktywności Lokalnej umożliwi Ośrodkowi Pomocy Społecznej wypełniać aktywną rolę inicjatora, koordynatora i animatora środowisk lokalnych. Skuteczna pomoc powinna podnosić jakość życia jednostki ale również jej rodziny i najbliższego otoczenia, dlatego też ważną rolę odgrywają działania skierowane na łączenie reintegracji zawodowej ze społeczną.

Celem głównym Programu jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Mikołów ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Program jest kierowany zarówno do osób funkcjonujących w ramach konkretnego środowiska jak i członków danej społeczności. Działania w ramach Programu można zatem adresować do mieszkańców np.: sołectwa, osiedla, ale także do określonej grupy zawodowej, społecznej czy sąsiedzkiej. Założenia niniejszego Programu wynikają z analizy problemów społecznych występujących na terenie Gminy Mikołów. W ramach Programu przewiduje się zastosowanie środowiskowej pracy socjalnej, instrumentów aktywnej integracji (aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej) oraz działań o charakterze środowiskowym. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Program Aktywności Lokalnej kładzie nacisk na aspekt samopomocy,

którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup i społeczności lokalnych, natomiast siły zewnętrzne (władze samorządowe) winny wspierać i wzmacniać ten potencjał oraz tworzyć warunki sprzyjające jego rozwojowi. Program winien służyć wzmacnianiu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego. Jest jednym z instrumentów aktywnej integracji wykorzystywanym w pracy metodą Centrum Aktywności Lokalnej, w tym także przy realizacji projektów dofinansowywanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Tworzenie sieci pomocy wydaje się być elementem niezbędnym z uwagi na rozwój cywilizacji, który generuje grupę osób mającą trudność w funkcjonowaniu w strukturach społecznych. Wsparcie samoorganizacji społeczności lokalnej, budowanie i wzmacnianie obywatelskiej świadomości pozwoli na zbudowanie zintegrowanej społeczności.

Niniejszy Program, który obejmuje okres lat 2021 – 2025 realizowany będzie w kolejnych latach poprzez programy aktywności lokalnej wykonywane w poszczególnych obszarach Gminy Mikołów.

II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO WSPARCIEM

W obrębie Gminy Mikołów znajduje się pięć sołectw – Bujaków, Borowa Wieś, Mokre, Paniowy i Śmiłowice. Mikołów ma również jedną dzielnicę – Kamionkę. Miasto położone jest na Wyżynie Śląskiej, w dolinie rzeki Jamny, graniczy bezpośrednio od wschodu z Katowicami, od południa z Tychami, gminą Wiry, Łaziskami Górnymi i Orzeszem, od zachodu z gminą Ornontowice i gminą Gierałtowiec, a od północy z Rudą Śląską. W 2019 roku Mikołów zamieszkiwało ogółem 39 431 mieszkańców, w tym 18 818 mężczyzn i 20 613 kobiet. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Mikołowie na dzień 31 grudnia 2019 roku zarejestrowanych bezrobotnych z Gminy Mikołów było ogółem 441 (1129 w całym powiecie), w tym kobiet 268, z prawem do zasiłku 73.

Pomoc społeczna jest zespołem działań mających na celu wspomaganie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie za rok 2019 wskazują, że pomocą społeczną objęto 607 rodzin tj. 1032 osób będących członkami tych rodzin. Najczęstszym powodem przyznania pomocy było: długotrwała lub ciężka choroba – 371 rodzin, niepełnosprawność - 219 rodzin, ubóstwo - 182 rodziny, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 126 rodzin, bezrobocie – 118 rodzin. Dane statystyczne za pierwsze półrocze 2020 roku wskazują, że liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenia wynosi 402 (643 osoby w tych rodzinach). W tym czasie pomocy udzielono m.in. z następujących powodów: długotrwała lub ciężka choroba – 276 rodzin, niepełnosprawność - 166 rodzin, ubóstwo – 152 rodziny, bezrobocie 102 rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 95 rodzin.

Zjawisko wykluczenia społecznego, które silnie związane jest z ubóstwem i bezrobociem to jeden z najpoważniejszych problemów współczesnego świata, co widoczne jest w szczególności pracując w ośrodkach pomocy społecznej. Najczęściej jest definiowane jako nieuczestniczenie lub brak możliwości uczestniczenia w ważnych aspektach życia zbiorowego, które są charakterystyczne dla danego społeczeństwa. Wykluczenie społeczne negatywnie wpływa na jakość kapitału ludzkiego, ogranicza aktywność, niekorzystanie wpływa na innowacyjność, jednym słowem negatywnie wpływa na funkcjonowanie osób, rodzin, grup, całych społeczności, a w konsekwencji całego państwa. Jego konsekwencje rzutują na jakość życia i integrację mieszkańców. Czynniki prowadzące do społecznego wykluczenia to: ubóstwo, powielanie negatywnych wzorców, niski status rodziny, niedostosowanie do dominujących w społeczeństwie wzorców zachowań. Sprzyja to wytworzeniu się postaw roszczeniowych, uzależnienia od instytucji pomocowej. Osoby i rodziny wykazujące problemy wymagają indywidualnej pomocy i wsparcia. Zidentyfikowane podstawowe problemy Gminy w obszarze integracji i aktywności społecznej to:

niska świadomość o potrzebie aktywności społecznej, brak zaufania, niskie poczucie solidarności, niewystarczająca liczba liderów lokalnych.

III. UZASADNIENIE REALIZACJI PROGRAMU

Wzmacnianie społeczności lokalnych jest procesem długotrwałym, podzielonym na wiele etapów.

Na rozwój wspólnot lokalnych wpływ może mieć wiele czynników, takich jak cechy osobowości liderów, tradycje rodzinne czy lokalne, okoliczności i wydarzenia zewnętrzne, często nagłe, które powodują integrację lub podział danej społeczności. Program Aktywności Lokalnej zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz pobudzenia potencjału grup oraz społeczności, włączenia ich w życie społeczne, w tym także powrót na rynek pracy.

Członkowie lokalnej społeczności, między którymi wytworzyły się sąsiedzkie więzi, zaczynają dostrzegać lokalne potrzeby. Samo przywiązanie do terytorium nie stanowi jednak wystarczającego warunku istnienia lokalnej wspólnoty.

Niniejszy Program Aktywności Lokalnej stanowi uszczegółowienie i jest zgodny z założeniami następujących dokumentów:

Dokumenty krajowe:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – zwraca uwagę na współpracę w zakresie lokalnym, akcentuje kapitał społeczny, wskazuje, że „samorządy powinny poprawić mechanizmy komunikacji z mieszkańcami oraz zagwarantować partycypacyjny sposób wypracowywania strategii realizacji usług dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców”.

Dokumenty regionalne:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” - Strategia zgodnie z zaleceniami krajowej polityki rozwoju pogłębia podejście terytorialne do zagadnienia rozwoju województwa, ponadto stanowi plan samorządu województwa określający wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągania w kontekście występujących uwarunkowań w perspektywie 2020 roku. Aktualnie zakończyły się konsultacje w związku z pracami nad Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,

Dokumenty lokalne:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mikołów na lata 2019-2024 - ma na celu podniesienie jakości życia mieszkańców oraz aktywnego jej uczestnictwa w kooperacji z instytucjami i stowarzyszeniami w oparciu o różnego rodzaju programy. Głównym zadaniem strategii jest wyrównanie szans społecznych mieszkańców Gminy dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów działających w obszarze polityki społecznej.

W powyższych dokumentach ważnym elementem jest budowanie zintegrowanych społeczności, gdzie osoby i rodziny będą mogły realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w przypadku trudności uzyskać pomoc ze strony wspólnoty oraz instytucji. Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z w/w dokumentami powinny być ukierunkowane na:

- promocję działań prospołecznych,
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mieszkańców gminy, w szczególności klientów pomocy społecznej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów,
- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

Prezentowany Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi, jak:

- zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi,
- zasada pomocniczości – wsparcie jednostki przez różne instytucje społeczne, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb, gdzie w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa,
- zasada partycypacji – wyraża się w zapewnieniu poszczególnym jednostkom pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie,
- zasada samorządności – gwarantuje jednostkom i grupom prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokojenia potrzeb i realizacji interesów,
- zasada dobra wspólnego – przejawia się w działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli oraz polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy są sprzeczne,
- zasada wielosektorowości – równoczesne funkcjonowanie publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie (od 1 stycznia 2025 r. Centrum Usług Społecznych w Mikołowie) wychodząc naprzeciw osobom i rodzinom borykającym się z problemami społecznymi widzi konieczność poszukiwania nowych rozwiązań pozamaterialnych form pomocy. Istotne jest, aby rodziny borykające się z marginalizacją społeczną zostały objęte kompleksowym wsparciem. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej umożliwi wprowadzenie nowych rozwiązań, które podniosą skuteczność i efektywność działań, wykorzystanie kapitału ludzkiego, potencjału jakim dysponują osoby, rodziny, jak i społeczność jako grupa. Narzędzie w postaci powyższego Programu w bieżącej działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie (od 1 stycznia 2025 r. Centrum Usług Społecznych w Mikołowie) stanowić będzie podstawę prowadzenia nowoczesnej polityki społecznej na szczeblu lokalnym. Natomiast dla beneficjenta realizującego projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej da możliwość rozwoju form aktywnej integracji. Jednocześnie należy wskazać, że poza uzasadnieniem teoretycznym, wynikającym z dokumentów i przepisów prawa mamy do czynienia z uzasadnieniem faktycznym, polegającym na kilkuletnim już realizowaniu przez tutejszy Ośrodek Pomocy programów aktywności lokalnej oraz widocznych korzyściach płynących z tytułu realizacji programów.

Inicjatywy w ramach Programu Aktywności Lokalnej:

W grudniu 2016 roku do realizacji przyjęto Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Mikołów na rok 2017 „Razem dla siebie” wówczas realizowany w ramach projektu pt. „Krok w przyszłość” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014– 2020, Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Od tego czasu mimo, że dofinansowanie ze środków UE zakończyło się wraz z zakończeniem realizacji projektu, program nadal jest realizowany. Rozpoczęte w tym czasie działania znacząco wpłynęły na życie lokalnej społeczności, zapoczątkowały zmiany, które nie byłyby możliwe bez pracy mającej na uwadze całą lokalną społeczność. Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców, widząc ich rosnące zaangażowanie i entuzjazm, działania w dalszym ciągu są prowadzone. Program prowadzony dla mieszkańców i z mieszkańcami ul. Młyńskiej w Mikołowie nie tylko wpłynął na wizualną zmianę ich miejsca zamieszkania, poprawę warunków życia, ale i tryb życia oraz

podejmowane aktywności. Angażując się w realizację Programu Aktywności Lokalnej zakładamy zmianę, trudno jednak mówić pracując z ludźmi czy społecznościami zagrożonymi wykluczeniem społecznym o spektakularnych zmianach. Jednakże dostrzegając zmiany, nawet te drobne, uznaje się, że działania podjęte w okresie wcześniejszym winne być kontynuowane.

W związku z realizacją projektu „Program wsparcia społeczności lokalnych” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.1. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – ZIT do sierpnia 2020 roku realizowano Programu Aktywności Lokalnej - na os. Mickiewicza. Mimo, że realizacja zadania w projekcie zakończyła się, to mając na uwadze fakt, iż udało się zaktywizować znaczną grupę mieszkańców kontynuowane są działania w ramach PAL. Obserwuje się, zapotrzebowanie na tego typu działania w tejże osiedlowej społeczności.

W ramach projektu „Program wsparcia społeczności lokalnych” rozpoczęto też dwa kolejne Programy Aktywności Lokalnej. Tym razem wsparciem zostają objęci mieszkańcy Rynku i okolic - „Program Aktywności Lokalnej na Rynku” oraz grupa samotnych matek z dziećmi w ramach Programu Aktywności Lokalnej – Klub mamy i malucha”. W tych przypadkach realizacja faktycznych działań dopiero się rozpoczęła we wrześniu 2020 roku.

Stan epidemii utrudnił realizację zaplanowanych działań i nieco je opóźnił. Zaobserwowano niekorzystny wpływ na społeczność, w momencie kiedy niemożliwe jest czasowe realizowanie działań. To co zostało wcześniej wypracowane, a co nie jest podtrzymywane i wzmacniane często jest zapomniane. Z uwagi na fakt, iż cały czas jest to praca z ludźmi, którzy niejednokrotnie nie mają w swojej historii wielu pozytywnych wzorców, konieczne jest stałe wsparcie, ważny jest ciągły kontakt, budowanie i utrzymywanie relacji. Stanowi to bowiem fundament jakiegokolwiek trwałej zmiany. Relacja, współpraca, zaangażowanie stanowią trzon podejmowanych działań. Stąd też kolejne społeczności włączane są w pracę w ramach programów aktywności lokalnej.

IV. CELE PROGRAMU

Cel ogólny programu:

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej jest realizowanie polityki integracji społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Mikołów ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej.

Cele szczegółowe programu:

1. Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu osób i rodzin poprzez wyrównanie szans dla grup marginalizowanych lub zagrożonych marginalizacją.
2. Realizowanie środowiskowej pracy socjalnej mającej na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych, promocję działań prospołecznych.
3. Wsparcie postaw obywatelskich, poprzez zwiększenie kompetencji społecznych.
4. Poprawa funkcjonowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poszczególnych obszarów Gminy Mikołów.
5. Inspirowanie udziału mieszkańców Gminy Mikołów w imprezach i spotkaniach, w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym, turystycznym.

Cel główny i cele szczegółowe winny wywołać zmiany w postaci:

1. Wzrostu poziomu oddziaływania społeczności.

2. Wytworzenia rezultatów wspólnych działań.
3. Rozwoju osobistego członków społeczności.

V. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

1. Program realizowany będzie na terenie Gminy Mikołów.
2. Czas realizacji programu: lata 2021 –2025.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego.
2. Wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i społecznych.
3. Angażowanie i aktywizowanie lokalnej społeczności.
4. Kierowanie działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia.

VII. ODBIORCY PROGRAMU

Adresatami programu są mieszkańcy Gminy Mikołów, członkowie społeczności lokalnej, których łączy terytorium zamieszkania np. osiedle, ulica. Grupę docelową stanowią osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie.

Program skierowany jest do:

- członków społeczności lokalnych,
- grup i osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- otoczenia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie gminy, zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb.

VIII. METODY PRACY WYKORZYSTANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach Programu przewiduje się zastosowanie między innymi:

1. **środowiskowej pracy socjalnej** – tj. działań realizowanych przez pracowników socjalnych, mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,

2. **instrumentów aktywnej integracji** – tj. instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej,

3. **działań o charakterze środowiskowym** – inicjatywy integracyjne obejmujące między innymi: badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,

4. **metody Centrum Aktywności Lokalnej**, której celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy, co daje wsparcie rozwoju społeczności lokalnych. W tej metodzie działania patrzy się na daną społeczność całościowo, odpowiadając na potrzeby artykułowane przez środowisko. Realizacja działań następuje przy zaangażowaniu mieszkańców obszaru objętego PAL.

IX. ZIDENTYFIKOWANE ZASOBY

Odpowiedzialny za realizację Programu Aktywności Lokalnej będzie Centrum Usług Społecznych w Mikołowie. Zasoby jakimi dysponuje jednostka to:

- profesjonalny i wykwalifikowany zespół pracowników,
- kilkuletnie doświadczenie w prowadzeniu programów aktywności lokalnej,
- znajomość potrzeb i problemów społecznych,
- prowadzenie bieżącej analizy i oceny zjawisk oraz procesów społecznych.

X. KIERUNKI DZIAŁAŃ PLANOWANE W PROGRAMIE

Program ma charakter otwarty, w każdym roku na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku mogą być realizowane poszczególne programy skierowane do konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Zakłada się, że w ramach programu będą realizowane projekty inicjowane i współorganizowane przez lokalne społeczności, w oparciu o zasady:

- otwartości instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego,
- wykorzystania zasobów instytucjonalnych i społecznych,
- angażowania i aktywizowania lokalnej społeczności, w tym lokalnych organizacji w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- kierowania działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia,
- stałego monitorowania potrzeb środowiska społecznego.

Istotne dla osiągnięcia jak najlepszych rezultatów jest pozyskiwanie kolejnych partnerów oraz rozwijanie współpracy z podmiotami, które już zaangażowane są w różnorodne działania na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia. W tym celu na bieżąco będą rozszerzane procedury współpracy służb i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach Programu realizowane będą następujące działania:

- badanie potrzeb i problemów społeczności lokalnej (diagnoza potrzeb i problemów społecznych, rozpoznanie środowiska lokalnego za pomocą m.in. obserwacji, metod opartych o dialog, analizy dokumentów, wywiadów środowiskowych),
- stworzenie mapy zasobów i potrzeb oraz jej systematyczna aktualizacja,
- rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku (edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych oraz integrujących),
- współdziałanie instytucji samorządowych z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- poszukiwanie alternatywnych środków na finansowanie lokalnych inicjatyw,
- budowanie i wspieranie partnerstw lokalnych oraz promowanie pracy w partnerstwie,
- organizowanie spotkań z członkami społeczności lokalnej np. sołtysami, lokalnymi liderami, mieszkańcami itp,
- edukowanie związane ze zdobywaniem nowych kompetencji, w tym umiejętności społeczno-zawodowych, informowanie poprzez organizację warsztatów, wykładów, prelekcji i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych,
- stworzenie Punktu Informacji Społecznej, którego celem jest poszerzanie świadomości społecznej, wskazanie możliwości rozwiązań problemów oraz uzyskanie informacji o prawach i usługach publicznych,
- wspieranie lokalnych inicjatyw i liderów,

- organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, edukacyjnych i innych,
- aktywizacja, integracja i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym, promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturowym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,
- działania prorodzinne tj. poprawa relacji członków rodzin, poprawa prawidłowego funkcjonowania,
- inne działania wynikające z aktualnych potrzeb i zgodność z założonymi celami Programu.

XI. REZULTATY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Zakładane rezultaty Programu:

- zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych,
- integracja społeczności lokalnej i grup społecznych oraz zwiększenie ich aktywności,
- skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów,
- wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy,
- podniesienie kompetencji zawodowych i społecznych społeczności lokalnej,
- wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące,
- powstanie lokalnych grup działania, nowych organizacji pozarządowych i inicjatyw wolontarystycznych,
- realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego,
- poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie,
- usprawnienie przepływu i dostępu do informacji podnoszących kompetencje społeczne.

XII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem programu będzie Centrum Usług Społecznych w Mikołowie, jednak założenia Programu Aktywności Lokalnej w Gminie Mikołów na lata 2021-2025 powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają możliwości wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej.

Potencjalni Partnerzy wdrażania PAL:

- Burmistrz Miasta Mikołów,
- Rada Gminy Mikołów,
- Urząd Miasta Mikołów,
- inne jednostki organizacyjne Miasta Mikołów,
- Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska,
- Powiatowy Urząd Pracy w Mikołowie,
- placówki edukacyjne, kulturalne, sportowe,

- organizacje pozarządowe, związki, stowarzyszenia, fundacje, koła gospodyń wiejskich itp.
- parafie i działające przy nich zespoły i grupy,
- społeczność lokalna,
- przedsiębiorcy lokalni, zakłady pracy,
- lokalne media,
- inne instytucje działające w środowisku lokalnym.

XIII. FINANSOWANIE PROGRAMÓW

Zadania zawarte w Programie Aktywności Lokalnej mogą być finansowane:

- ze środków własnych gminy,
- ze źródeł zewnętrznych - w tym środków UE,
- ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej,

XIV. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco w poszczególnych podprogramach aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Prowadzona będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy. Ponadto corocznie będzie składane sprawozdanie z realizacji Programu Aktywności Lokalnej, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji. Sprawozdanie będzie częścią sprawozdania składanego przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Mikołowie zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Uzasadnienie do uchwały Nr

Rady Miejskiej Mikołowa

z dnia 2024 r.

W dniu 27 sierpnia 2024 r. Rada Miejska Mikołowa przyjęła Uchwałę nr IV/51/2024 w sprawie utworzenia jednostki budżetowej - Centrum Usług Społecznych w Mikołowie poprzez przekształcenie jednostki budżetowej - Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie oraz połączenia utworzonego Centrum Usług Społecznych w Mikołowie z jednostką budżetową - ośrodkiem wsparcia - Dziennym Domem Pomocy w Mikołowie.

Program jest tożsamy z Programem przyjętym Uchwałą nr XXXIII/309/2020 z dnia 24 listopada 2020 r., jednak w jego treści zmianie ulega nazewnictwo realizatora Programu: „Centrum Usług Społecznych w Mikołowie” w miejsce „Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie”. W związku z przekształceniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie w Centrum Usług Społecznych w Mikołowie przyjęcie uchwały jest zasadne.